

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ '86

Днешните «дисонанси»

Вече е всекидневие да се търси динамика чрез редване на рецитали със симфонични концерти. Всекидневие е общодостъпната последователност на различни стилове в концертните програми, както и оформянето на една единствена концертна вечер в отдавна остарелия тип — увертюра или друга кратка пиеса, инструментален концерт и, разбира се, популярна, обичана симфония. Но когато подобна структура се поднася непрекъснато на един дългогодишен фестивал, то предизвикателството е налице:

- Рутината винаги застрашава.
- Не може ли да се намери нова форма на цялостното програмно изграждане?
- Не бива ли да се търси най-подходящото направление за всяка година в зависимост от стиловете възможности на участващите колективи (български и чужди)?

— Добре ли се познават възможностите на гостуващите състави и солисти?

Фестивалът не е преглед само на няколко състава. Той е периодичен празник. А празникът задължава. Ето защо трябва да носи свой собствен блясък и физиономия, свое истинско тържество на въздействието.

Споделените по-горе мисли са израз на вълненята на русенската публика, която се състои не само от любители, но и от музиканти, поврени на тазгодишните Мартенски музикални дни. Едините искаха да открият нещо общо, което да ги привлича всяка вечер в залата, а другите следяха внимателно концертите и очакваха изпълнителските върхове в една непрекъсната градиция. Именно тези очаквания можеха да отделят Мартенските музикални дни от всекидневното, обикновеното изреждане на концерт след концерт. Но върхът на тазгодишния фестивал по линия на симфоничното начало бе Пета симфония от Шостакович, която за съжаление бе поднесена още на втората вечер от Дрезденската филхармония. Мерникът се вдигна на високо и оттам нататък очакванията и изискванията станаха все по-големи.

Тъй като фестивалът е замислен в симфонично-кантатно-ораториален план, ще спра вниманието върху три остри дисонанса. Нито един от оркестрите не прояви цялостно и ярко запомнящо се участие с включените симфонични програми си. Не можем да твърдим, че и кантатно-ораториалните очертания бяха на безупречно равнище. Същото се получи и при соловите инструментални концерти, а българският репертоар с малки изключения някак мина незабелязано — между другото.

Дисонансът идва и по още една причина — не съществува постоянна програмна група на фестивала, която да има редовни и дълготрайни впечатления от съставите и солистите, от репертоара им в момента, от новите търсения, от общото изпълнителско равнище. Това е свързано пряко с въпроса за навременната и умна пропаганда както зад граница, така и в самия град. Пропагандата трябва да бъде издържана на високо графично равнище чрез проспекти или ежегоден алманах с богат снимков и фактически материал (извадки от критики и изказвания). Тя трябва да убеждава, че Мартенските музикални дни не са обикновени културни празници на един извънстоличен град, а са си спечелили свой собствен престижен ранг с международно значение. Не бива да се забравя, че фестивалът започна своето съществуване като сериозен концертен форум, на който неведнъж е присъствувал геният на века Дмитрий Шостакович и много съвременни изтъкнати диригенти и състави. По време на самите дни бяха направени няколко успешни пропагандни стъпки, но те изведнъж секнаха. Става дума за включените телевизори на витрината на Русенската филхармония, къ-

към беседи под формата на непринуден разговор, за да бъдат спечелени тези слушатели като по-стойани почитатели на „сериозната музика“ утре?

Ще започна със симфоните. Те бяха осем: от Бетховен — Първа, Пета и Девета, Първа симфония на Брамс, Дворжаковите Пета и Девета, камерната симфония „В памет на жертвите на фашизма и войната“ на Шостакович и деветата Пета симфония.

Брамсовата Първа симфония бе изпълнена от Яшката филхармония „Молдова“ с познатата ни хомогенна звучност на оркестъра и блестящата група на дървените духови инструменти, с искрена, но понякога недоовладяна разпаденост. Най-силно впечатление направи втората част на симфонията със своята светлина и лека меланхолия, с логичното изграждане на изживяването под палката на Джордже Винтила.

Държавната филхармония на Бърно ни поднесе Дворжаковата Пета симфония с типичната игра между пасторалните образи и характерните гичните фолклорно-танцуващи улечения. Под ръководството на младия диригент Петр Алтрихтер пасторалата бе в малко размити и разсети настени бои, докато третата част се състави с изобретателното си весело надсвирване, с инструменталното надиграване и жизнеспособие.

И в няколко реда за изпълнението на Пета симфония на Шостакович. Цялата противоречивост на човешката личност, нейните неизбродни съмнения и сблъсъци, устремеността и към светлина, вечната и нестихваща борба, прокрадналият се между тях моменти тънък сарказъм на мериха разбираше както у диригента Фолкер Роде, така и у дрезденските инструменталисти.

Кантатно-ораториалният план на тазгодишните Мартенски музикални дни бе застъпен от две изпълнения: кантатата „Александър Невски“ от Прокофиев и неизвестната Меса за победата на Пучини. И в двете бяха вложени много амбиция и вдъхновение, но като емоционално единие номислеме между взаимовръзката музика — изпълнение — публика ще посоча само пета и седма част от кантатата „Ал. Невски“, като откроявам забележителното претворяване на Хр. Ангелакова в шестата част с участието на хор „Дунавски звуци“ и Русенската филхармония, ръководени от Алипи Найденов. При Месата на Пучини, интерпретирана от СО и Смесиения хор на БТР със солисти и диригент В. Казанджиев, най-добро впечатление направиха „Кирие“ и „Санктус“ (тази творба прозвуча като цялостно изграждане много по-въздействено в София).

Ще наредя тук и концерта на Младежкия оркестър на Русе с диригент Ал. Измирлиев. Този път той ни се представи неочаквано израснал. Няма да е пресилено, ако посоча за постижение искрено външно и истинното навлизане в света на „Класично и романтично“ от П. Влади геров. Това тълкуване се наложи с мекотата и релефното изложение на отделните части, с оркестровото единение. Извика възторг солистът Васко Василев с овладения разнообразен шрих в дигуговия концерт на Виотан със своите свойства за самия него темперамент.

Накрая искам да подчертая някои от много добрите начинания в тазгодишната програма. Като положителен пример можем да посочим поетично-песенната вечер на Димитър Методиев, но нея бихме искали да чуем в галерията, за да се получи пълният синтез между поезия, живопис и музика. Интересна е всяка среща с изтъкнат български певец, какъвто бе рециталът на Никола Гюзелев с Русенската филхармония, дирижирана от Ал. Измирлиев. Ще отворя скоба: оркестърът имаше много отговорна самостоятелна прова — Кончерта за оркестър на Бела Барток. Този виртуозен звукъв плакат, пропит от много конфликтни изживявания, показва амбицията за превъзходство на всеки инструменталист и на диригента Ал. Измирлиев, чиято палка бе много точна и носеше желаната искра. А изкуството на Н. Гюзелев с времето съзрява и го виждаме опазен от чисто вокалните ефекти, търсейки все по-зълбочено психологическия акцент на сложните характери, които непрекъснато създава. И още — добре е, че се събират творческите сили на двата големи русенски състава (филхармоничния оркестър и операта) за изграждането на много трудна, но и благородна задача, каквато бе концертното изпълнение на операта „Фиделио“ от Бетховен. Тя представляваше чудесна школа за Русенската опера и с някои уговорки има и своите успехи предимно във вокалните ансамбли и хоровия състав. Не бива да пропускам имената на солистичния състав Д. Петкова, Д. Лозанова, Г. Боровански, М. Михайлов, П. Янъков, Кр. Куртаков. Хубаво е, че тримата смели, упорити и вярващи ръководители — диригентът Г. Димитров, хормайсторът Хр. Стоев и стилиният консултант Ир. Щиглич, са имали пълно единомислие при интерпретацията на оперния феномен „Фиделио“.

И накрая — главно задължение си остава непрестанното обогатяване и обновяване на международния фестивал Мартенски музикални дни!

ЛИДИЯ АНАСТАСОВА

Снимка ЕМИЛ ПЕТКОВ
Рецитал на Н. а. Н. Гюзелев. Съпровождат Русенската филхармония, дир. Алексой Измирлиев

дето се проектираха видеозаписи от първите вечери. Хората се трупаха заинтригувани пред витрината. Впоследствие прожекторните престанаха.

Изниква и друг въпрос, който чака своя отговор. Понякога в залата присъстваха хора (особено ученици), които не бяха подготвени предварително за характера на програмата и ръкопляскаха не намосто, направо по средата на произведенятия. Нима не можеше да се изнесат по-отрано по места (в заводи и училища) крат-